

Saó - 21/10/2020

Boix Senmartí: un mestre per descobrir

Llibres

ALFRED RAMOS

FITXA BIBLIOGRÀFICA

Títol: *Josep Francesc Boix Senmartí. El mestre que estimava la natura i la poesia (1901-1933)*

Autor: Òscar Pérez Silvestre

Editorial: Universitat Jaume I- Fundació Càtedra Soler i Godes

Any: 2020

Pàgines: 238

Josep Francesc Boix Senmartí: El mestre que estimava la natura i la poesia (1901-1933) d'Òscar Pérez Silvestre és un llibre necessari i rigorós. Amb ell es completen els recorreguts vitals i educatius dels quatre mestres que treballaren a les comarques del nord del nostre país i que participaren en l'organització i programació de la I Colònia Valencianista de Sant Pau d'Albocàsser en 1933, que tant d'interés ha suscitat entre els investigadors i els estudiosos de l'educació fins a constituir una fita en el redreçament del nostre poble. Ja tenim, doncs, completats, en la imprescindible col·lecció de la Fundació Càtedra Soler i Godes, els estudis sobre Carles Salvador, Antoni Porcar i Enric Soler i Godes; ara ens arriba de la mà d'Òscar Pérez la de Francesc Boix, per omplir el buit que ens faltava.

El llibre d'Òscar Pérez és un treball de recerca exhaustiu de la vida i l'obra d'un mestre i escriptor un tant injustament oblidat i que cal donar a conèixer a les generacions actuals de valencians i valencianes. Mestre innovador en molts camps com ara la impremta escolar, el cinema, el museu escolar i les ciències naturals amb la realització d'herbaris, col·leccions d'insectes i recol·lecció de fòssils i closques.

Òscar ha emprat amb precisió les dades situant-les en el seu precís context, en un constant diàleg amb la seua època. Les citacions, ben referenciades, ens proporcionen la dimensió adient. La bibliografia consultada és impecable i competent. La recerca en arxius, sobretot el familiar i d'altres institucions, ens proporcionen una visió molt precisa i completa de la trajectòria de Francesc Boix, gràcies al fet que la família, les dues filles, han conservat amb profunda estima els records, alguns escrits, documents, fotografies i llibres del seu pare. Un tresor espars i custodiat durant vora huitanta anys que constitueix un regal per a l'investigador audaç, difícilment trobable en aquesta mena de biografies. L'estudi recupera articles valencianistes i pedagògics de Boix poc coneguts, publicats en la premsa lleidatana, de Castelló i València, a més d'escrits

manuscrits. Finalment, les entrevistes personals, els expedients acadèmics i altres materials de premsa li han permés enriquir i reconstruir el cicle vital del mestre Boix.

Una trajectòria de l'ofici de mestre que, malgrat reduir-se a nou anys de docència a causa de la seua mort prematura en 1933, el situen com un dels protagonistes en quatre dels esdeveniments més significatius de la història del valencianisme i de l'educació durant la República: l'Escola d'Estiu de Barcelona (1932), la creació de l'Associació de Mestres Valencianistes, l'Assemblea de Mestres a Castelló de la Plana i la famosa Colònia Escolar de Sant Pau d'Albocàsser. Quatre fites de les qual Òscar Pérez, filòleg i escriptor, bon coneixedor de l'època, ens dona una completa i potent informació i ajusta definitivament algunes dades imprecises difoses per altres estudiosos.

Pel que fa a la faceta literària de Boix, Òscar Pérez ens descobreix per primera vegada l'obra poètica d'un escriptor desconegut que no va poder editar els seus poemes en vida i que Carles Salvador, a petició de la vídua, protegí de la desfeta del temps. Òscar estudia i classifica aquesta obra desconeguda fins ara en quatre apartats: faules, poesies locals i escolars, patriòtiques i composicions íntimes. Una oportunitat única per a descobrir un poeta mai llegit ni esmentat en cap llibre.

Tot plegat, configura un magnífic llibre, captivador i essencial per a traure a la llum un mestre naturalista i poeta compromés amb el seu temps i marcat per una existència coherent i generosa.